

Kasvisten valinnassa kannattaa kiinnittää huomiota myös muihin ravinteisiin. Lähes pelkkää vettä sisältäviä kurkkua ja salaattia ei kannata syöttää suuria määriä, vaan makupalana silloin tällöin. Porkkanassa on runsaasti karoteenia, B- ja C-vitamiinia, ja sitä voidaankin syöttää runsaasti, jopa päivittäin muun tuoreruoan tukena. Myös paprikat sisältävät runsaasti C-vitamiinia. Muita hyvin vitamiini- ja kuitupitoisia kasviksia ovat punajuuri, lanttu, nauris ja varsiselleri.

Kaaleista marsulle voi antaa valko- ja kiinankaalia, savojinkaalia, kukka- sekä parsakaalia. Kaaleja on aina aluksi syötettävä vain pieninä määrinä ja varovasti, vaikka ne ovatkin hyvä C-vitamiinin lähde, sillä kaalit voivat muodostaa kaasuja marsun vatsaan. Lisäksi voit antaa omenaa, tomaattia, persiljaa, marjoja, lehtipuiden oksia tai vaikka idättää siemeniä.

Kesäisin voi marsulle kerätä ulkoa voikukanlehtiä, ruohokasveja, maitohorsmia, siankärsämitä, valkoopilaa, porkkanan naatteja ym. Voit myös kuivattaa lehtipuiden ja vadelman oksia, maitohorsmia sekä voikukkaa marsun talviherkuksi. Muista kuitenkin, ettet poimi ruohoja teiden varsilta tai lemmikkien ulkoilutuspaikkojen läheisyydestä.

Kun marsu syö paljon kasviksia, sen tarve juoda juomapullosta vähenee. Marsujen tarve myös juoda on yksilöllistä. Toiset eivät tunnu juovan laisinkaan, mutta toiset tuntuvat leikkivän juomapullolla jatkuvasti kaula märkänä. Tällöin onkin hyvä miettiä suolakiven tarpeellisuutta sekä paikkaa.

Marsulle ei saa antaa perunaa missään muodossa, sipulikasveja, sitrushedelmiä, käsiteltyjä kasviksia (säilöttyjä, pakastettuja tai kypsennettyjä). Marsu on täysin kasvissyöjä, näin ollen sille ei myöskään saa antaa mitään eläinkunnasta peräisin olevaa ravintoa. On myös huomioitava, ettei marsu täytä vatsaansa pelkällä tuoreravinnolla, vaan syö myös runsaasti kuivaa heinää.

Pellettiä/siemenseosta marsulle annetaan oman harkinnan mukaan. Markkinoilla on paljon eri siemenseos- ja pellettimerkkejä, joiden valinnassa kannattaa huomioida, että ruoka ei saisi olla kovin rasvaista, sopiva rasvapitoisuus on noin 2-3 %. Ruoassa tärkeää on myös sen kalsium (Ca) ja fosfori (P) pitoisuuksien välinen suhde, sopiva suhde on 2:1. Fosforia ei saisi milloinkaan olla kalsiumia enemmän.

Siemenseoksissa on usein värikkäitä pallerioita, jotka on värjätty väriaineilla. Keinotekoisia väriaineita tulisi välttää, niiden tiedetään elimistöön kertyessään aiheuttavan jopa syöpää. Lisäksi siemensekoituksen huono puoli pellettiinähdnen on, että siitä marsu pääsee valitsemaan herkut päältä, ja saattaa lihota liikaa.

Marsulle kannattaa antaa myös kuivaa leipää ja oksia jyrstävänä tasaisin väliajoin, sillä marsun hampaat kasvavat koko ajan, ja kuluvat vain kovaa nakertamalla.

Suomen Marsuyhdistys ry

Marsu ja sen hoito

Marsuista yleisesti

Marsu on kotoisin Etelä-Amerikasta ja luokitellaan kuuluvaksi Caviidae-heimoon, eli marsu-eläimiin. Luonnossa marsut elävät aina laumoina, ja niille onkin kehittynyt melkoinen skaala erilaisia ääniä, joilla ne kommunikoivat keskenään. Perun intiaanien tiedetään pitäneen näitä jrsijöitä kotieläiminään lihantuotantoa varten ja Eurooppaan marsut rantautuivat 1500-luvulla espanjalaisten löytöretkeilijöiden mukana. Marsun suosioon lemmikkinä lienee vaikuttanut sen sympaattinen ulkonäkö ja lempeä, sopeutuvainen luonne. Marsut ovat erittäin seurallisia ja oppivat tuntemaan hoitajansa. Ne rakastavat sylissä makailua ja pulisevat ihastuneesti silittäjälleen.

Marsut ovat melko pitkäikäisiä, hyvässä hoidossa sen voidaan olettaa elävän jopa kahdeksan vuotiaaksi, keski-ikä on 3-6 vuotta. Marsu on päiväläinen, eli sillä on sama rytmi kuin ihmisellä. Ne kyllä liikkuvat, syövät ja juovat öisinkin, mutta pääosin lepäilevät ja nukkuvat. Naaraat painavat noin kilon ja urokset hieman enemmän, harvemmin kuitenkaan yli 1,5 kiloa. Marsuista on olemassa paljon eri rotumuunnoksia: sileäkarvaisia, karkeakarvaisia, pitkäkarvaisia ja karvattomiakin. Luonne-erot eri rotumuunnosten välillä ovat vähäisiä.

Marsu kannattaa aina hankkia suoraan kasvattajalta. Marsun luovutusikä on 5 viikkoa. Kun pieni marsunpoikanen muuttaa uuteen kotiin, se saattaa ensimmäiset päivät tai viikonkin olla tavallista säikympi ja pyrkiä pysyttelemään paljon piilossa. Tämä on normaalia, saaliseläimenä marsu on luontaisesti arka, ja varsinkin poikanen on kovin puolustuskyvytön, joten uusissa tilanteissa se helposti jännittää. Mitä enemmän marsua otetaan syliin uudessa kodissa, sitä nopeammin se tottuu uuteen ympäristöön ja uusiin hoitajiinsa, joten käsittelyä ei kannata lykätä ollenkaan. Vaikka marsu olisi ollut kasvattajalta lähtiessään täysin kesy, on luonnollista, että sen luottamus joudutaan voittamaan uudessa kodissa uudestaan. Kun nostat marsua, pidä siitä kiinni molemmin käsin, siten pystyt jakamaan sen painon tasaisemmin ja asento on eläimelle miellyttävä. Käytä marsua käsitellessäsi aina määrätietoista ja rauhallista liikettä. Älä purista, vaikka marsu vähän rimpuilisi, tiukassa otteessa marsu vaan hätäntyy entistä enemmän. Marsun rakenne ei kestä putoamista, joten myös silloin kun marsu on jo kesy, sen sylittelyssä tulee olla huolellinen ja varmistaa, ettei se pääse hyppäämään esimerkiksi sohvalta tai sylistä lattialle.

Marsun asuttaminen

Häkki on marsun koti, ja siellä se viettää suurimman osan elämästään, näin ollen häkin tulee olla riittävän tilava ja virikkeellinen. Kahdelle marsulle hyvä häkin koko on 120cm leveä tehdashäkki, eikä liian isoa häkkiä olekaan... Marsuja voi pitää myös katottomassa aitauksessa, sillä marsut eivät juurikaan kiipeile. Akvaariot ja terraariot sopivat huonosti marsun asumukseksi, ja ovat vaikeita puhdistaa.

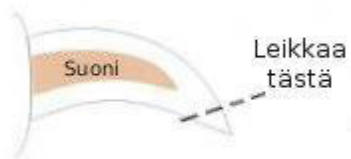
Kuivikkeiksi sopii hyvin kosteutta imevä ja tassuystävällinen materiaali. Sahanpuru ja kissanhiekka ovat marsun jalkapohjille liian karkeita. Marsu ei myöskään voi asua pelkän sanomalehden päällä, ja lisäksi sanomalehden syöminen on haitallista marsun herkälle ruoansulatukselle.

Häkin lisäksi marsu tarvitsee juomapullon. Ruokakupiksi on hyvä valita tasapohjainen, paksureunainen kuppi, joka ei kaadu, kun marsu nousee etujaloillaan sen reunalle. Juomapulloon vaihdetaan raikas vesi päivittäin ja samalla tarkistetaan, ettei se vuoda tai ole tukossa. Heinäseimessä heinät pysyvät paremmin puhtaina, kun marsu ei pääse sotkemaan niitä.

Lisäksi häkissä olisi hyvä olla virikkeitä ja piiloja. Pesäkoppi tai jokin putki käyvät hyvin suoja-paikaksi. Marsut tykkäävät myös riippumatoista ja erilaisista matalista tasoista, joiden päältä on mukava tähystellä. Heinäkasa peuhattavaksi, pyykkipojalla häkin pinoihin kiinnitetyt vihannekset ja lehtipuiden oksat ovat myös aktivoivia ja terveellisiä virikkeitä. Mitä enemmän keksit marsuillesi puuhaa, sitä onnellisempia ja terveempiä ne ovat!

Häkki tulee siivota vähintään kerran viikossa, siivoustiheyteen vaikuttavat käytettävä kuivike, sekä tietenkin häkin koko. Siinä vaiheessa, kun häkki haisee huoneilmaan, se on ollut jo jonkin aikaa liian likainen. Marsu on herkkä eläin, jonka nenä kulkee lähellä lattian pintaa, ammoniakkihöyryistä se saa nopeasti hengitystietulehduksen.

Siivouksen yhteydessä häkin pohjalaatikko olisi hyvä pestä tarvittaessa pesuaineella (esim. astianpesuaine) ja huuhdellaan huolellisesti. Myös vesipullo ja ruokakuppi pestään ja huuhdellaan häkin puhdistuksen yhteydessä. Myös kaikki marsun, putket ym. kannattaa pestä ja desinfioida ainakin muutaman kerran vuodessa.

Perushoito

Marsun kynnet tulee leikata noin kahden viikon välein pienille eläimille tai kissalle tarkoitetuilla kynsisaksilla. Marsuja harvemmin tarvitsee pestä, ne eivät normaalisti likaannu niin, että tarvitsisivat kokopesua. Ennen näyttelyä peseminen on kuitenkin suotavaa.

Marsulla on rasvarauhanen takapuolella (siinä missä olisi häntä). Rasvarauhanen tuottaa rasvaa marsun turkkiin. Se likaantuu välillä ja voi likaisena tulehtua. Näin ollen se tulee tarkistaa usein, ja tarvittaessa pestä.

Marsun korvat tuottavat vaikkua, se on korvan väristä vahaa tai pientä murua korvien sisäpuolella. Korvat tulee puhdistaa aina kun ne ovat selvästi likaiset.

Jos marsuusi ilmestyy loisia, älä panikoi, se ei johdu huonosta hoidosta. Loisia joskus tulee ja niistä pääsee kyllä eroon. Eläinlääkäriltä saat tarvittavat lääkkeet ja hoito-ohjeet niiden hävittämiseksi.

Mikäli haluat madottaa marsusi, kysy sopivaa valmistetta ja annostusta eläinlääkäriltäsi.

Ruokinta

Oikea ruokinta on marsunhoidon A ja O. Marsujen ruokinta on verrattain yksinkertaista, kunhan ymmärtää muutaman perussäännön niiden ruoansulatuksesta. Kahdesta asiasta ei ole poikkeamista, kuivaheinä ja C-vitamiini ovat marsulle välttämättömiä, joka päivä.

Marsun ruoansulatus perustuu sen suoliston bakteerikannan toimintaan, ja tämä bakteeristo tarvitsee heinää pysyäkseen hengissä. Mikäli marsu ei saa heinää, sen suoliston bakteerikanta kuolee, ja tällöin kuolee myös itse eläin, koska se ei enää pysty sulattamaan ravintoansa. Kuivaa heinää tulee siis olla marsun saatavilla koko ajan. Heinän tulee olla vihreää, pölytöntä ja hyvän tuoksuista.

Toinen tärkeä asia on askorbiinihappo eli C-vitamiini. Marsu on siinä suhteessa ainutlaatuinen lemmikki, ettei se pysty itse säilyttämään elimistössään C-vitamiinia, siksi sen tulee saada sitä muun ruokinnan ohella päivittäin. Aikuisen marsun C-vitamiinin tarve on noin 20mg päivässä. Marsulle on saatavana erilaisia C-vitamiinivalmisteita eläinkaupoista sekä apteekeista. C-vitamiinia voi annostella esimerkiksi tuoreiden vihannesten päälle tai juomaveteen, jolloin vesi täytyy vaihtaa päivittäin. Teollisten C-vitamiinivalmisteiden lisäksi esimerkiksi keltaisesta paprikasta löytyy runsaasti C-vitamiinia.